

การจัดการความรู้ด้านไวยากรณ์ภาษาของ กลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ของจังหวัดเพชรบูรณ์

The Knowledge Management of the
Language Grammar of the Various Ethnic
Groups in Phetchabun Province

สำราญ ท้าวเงิน¹

SamranTao-ngoen

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการจัดการความรู้ด้านไวยากรณ์ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในจังหวัดเพชรบูรณ์ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ชาวพื้นเมือง ชาวไทหล่ม ชาวเขาเผ่าม้ง เผ่าลีซอ เผ่าเย้า เผ่ามูเซอ ชาวจีน ชาวบน ชาวลาวพวน ลาวแง้ว ลาวครั่ง ตามกรอบแนวคิดการวิจัยว่าด้วยกระบวนการจัดการความรู้ทั้ง 7 ขั้นตอน ได้แก่ การค้นหาความรู้ การสร้างและแสวงหาความรู้ การจัดความรู้ให้เป็นระบบ การประมวลและกลั่นกรองความรู้ การเข้าถึงความรู้ การแบ่งปันและแลกเปลี่ยนความรู้ และการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า หลังจากการจัดการความรู้ด้านไวยากรณ์ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยการแบ่งปันและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การรวบรวมข้อมูลองค์ความรู้จัดทำชุดความรู้ความหลากหลายทางภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ก่อให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ทำให้กลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ มีการจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ โดย

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์, ดร. สาขาภาษาอังกฤษ

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

การจัดทำฐานข้อมูลด้านไวยากรณ์ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในจังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ส่งผลให้เกิดการอนุรักษ์และฟื้นฟูภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : การจัดการความรู้, ความหลากหลายทางภาษา, ความหลากหลายทางวัฒนธรรม

Abstract

This research aims to knowledge management of the language grammar of the various ethnic group in Phetchabun province. This research is qualitative research which participatory action research. The population were used in this study was local people, Thai Lom, Hmong tribe, Lisu tribe, Yao tribe, Lahu tribe, Chinese people, Nyahkur (Chaobon) people, Lao Phuan people, Lao Gao people, and Lao Khrang people as a conceptual framework for research on knowledge management process in 7 steps which are knowledge research, knowledge creation and knowledge searching, knowledge management of the system, knowledge processing and screening access to knowledge, sharing and exchange knowledge and learning. The results showed that after the knowledge management of the language and culture of the various ethnic groups in Phetchabun province by sharing and exchange knowledge and learning to gather information and prepare a set of knowledge of the language and culture of the various ethnic groups. It causes a collaboration of various ethnic groups to learn from each other to exchange the knowledge of the various ethnic groups in ethnic knowledge management system in each ethnic group by using the database languages and cultures of various ethnic groups in Phetchabun province for the resources of the various ethnic groups

in order to contribute to the conservation and restoration of the language and culture of the ethnic groups themselves effectively.

Keywords: Knowledge Management, Language Diversity, Cultural Diversity

บทนำ

ภาษาของชนกลุ่มเล็กกลุ่มน้อยอยู่ในภาวะอันตรายและเสี่ยงต่อการสูญสลาย สภาการณเช่นนี้เป็นภัยคุกคามความหลากหลายทางภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ เป็นปัญหาล้ำยากับการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพในความสนใจของนักวิทยาศาสตร์ ปัญหาวิกฤตด้านความหลากหลายของภาษาเป็นปัญหาระดับโลกโดย 90% ของภาษาในโลกกว่า 6,000 ภาษา กำลังอยู่ในภาวะวิกฤต (Krauss, 1992, p.4) และอาจจะไม่สามารถดำรงอยู่ให้พันศตวรรษนี้ มีเพียงภาษาใหญ่หรือภาษาระดับนานาชาติและภาษาประจำชาติที่มีผู้พูดจำนวนมาก และมีการธำรงรักษาอย่างเข้มแข็งเท่านั้นที่จะรอดปลอดภัย นอกจากปัญหาข้างต้นแล้วยังมีปัญหาวิกฤตด้านอัตลักษณ์และจิตวิญญาณ อันเนื่องมาจากมีความแตกต่างด้านอัตลักษณ์ทางภาษาวัฒนธรรม ความเชื่อและการสื่อความหมายเป็นอย่างมาก ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงบริการของรัฐด้านต่างๆ เช่น การศึกษา การปกครอง ฯลฯ ซึ่งสื่อสารผ่านภาษาราชการได้อย่างเต็มที่นำไปสู่การขาดความเท่าเทียมในการดำรงชีวิต ไม่มีความมั่นคงในอัตลักษณ์ความเป็นตัวตนของตนและกลุ่ม ก่อให้เกิดการต่อต้านอย่างรุนแรงจนบางครั้งควบคุมไม่ได้ ความไม่มั่นคงทางภาษานำไปสู่ปัญหาความไม่มั่นคงทางการศึกษาและความไม่มั่นคงในคุณภาพชีวิตด้านต่างๆ และความมั่นคงภาษาในประเทศ

อย่างไรก็ตาม ผู้คนทั่วไปที่เกี่ยวข้องก็ยังขาดความตระหนักรู้เพียงพอลถึงความร้ายแรงของปัญหาภาวะวิกฤติทางภาษา และผลกระทบที่เกิดขึ้นอันจะทำลายความหลากหลายทางภาษาซึ่งเป็นแหล่งเก็บภูมิปัญญาของมนุษยชาติติดต่อกันมาเป็นเวลายาวนาน ส่งผลให้เกิดวิกฤตด้านอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ต่อเนื่องกันไปเป็นลูกโซ่ ซึ่งมีผลให้กลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ

อ่อนแอ ไม่สามารถดำรงรักษาเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของตนเองไว้ได้ ประเทศไทยก็เป็นอีกประเทศหนึ่งที่ประสบกับภาวะวิกฤตนี้ ทำให้สังคมอ่อนแอขาดความเชื่อมั่น ความมั่นคง ซึ่งเป็นรากฐานของการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ ในสภาวะการณ์เช่นนี้ สิ่งที่เป็นแรงจูงใจประการหนึ่งคือการเร่งสร้างองค์ความรู้ในการจัดการกับปัญหา กล่าวคือการศึกษาและวิธีการฟื้นฟูธำรงรักษาภาษาในภาวะวิกฤตซึ่งยืนยันว่าขาดแคลนอยู่มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างองค์ความรู้ที่สังเคราะห์ขึ้นมาจาก ประสบการณ์การศึกษาและฟื้นฟูภาษาในบริบทของภูมิภาคเอเชียและประเทศไทย ทั้งนี้เพราะส่วนมากแล้วองค์ความรู้ดังกล่าวในปัจจุบันล้วนมาจากประสบการณ์ในกิจกรรมฟื้นฟูภาษาในภูมิภาคเอเชีย ซึ่งมีบริบททางเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและวัฒนธรรมที่แตกต่างออกไป

จังหวัดเพชรบูรณ์มีทัศนที่งดงามมีความอุดมสมบูรณ์ไปด้วยพืชพันธุ์ธัญญาหาร จนทำให้ผู้คนจากหลายกลุ่มชาติพันธุ์ต่างอพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานมากมาย จนมีความหลากหลายทางภาษาเป็นอย่างมาก โดยมีภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ถึงกว่า 10 กลุ่ม (สุวิไล เปรมศรีรัตน์และคณะ, 2547, หน้า 1) ซึ่งนับว่าเป็นทุนทางสังคมที่สำคัญ มีคุณค่าด้านประวัติศาสตร์ ภูมิปัญญาและความรู้ที่เกี่ยวกับมนุษย์ในเอเชียอาคเนย์ โดยมีภาษาไทยมาตรฐานเป็นภาษาราชการเพียงภาษาเดียว ในการติดต่อกันทุกระดับ และในสื่อสารมวลชน กลุ่มภาษาต่างๆ ในจังหวัดเพชรบูรณ์ มีจำนวนอย่างน้อย 3 ภาษา ที่กำลังตกอยู่ในภาวะวิกฤตที่รุนแรงและชัดเจน มีโอกาสที่จะเสื่อมสลายไปในศตวรรษนี้ ได้แก่ ภาษาชาวนนิง ลาวแง้ว ลาวครั่ง ชุมชนเหล่านี้อยู่ในภาวะวิกฤตระดับต่างๆ กัน ส่วนมากอ่อนแอ ขาดความมั่นใจ รวมกันไม่ติด กลุ่มใหญ่บางกลุ่ม มีปฏิกิริยาตอบโต้ เกรงถูกครอบงำและการสูญเสีย

จากความสำคัญและความจำเป็นดังกล่าว คณะวิจัยเน้นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อการจัดการความรู้ด้านไวยากรณ์ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในจังหวัดเพชรบูรณ์ สำหรับเป็นแหล่งของการศึกษา เรียนรู้ฟื้นฟูภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในลักษณะการเรียนรู้แบบพหุภาคี โดยศึกษาถึงการใช้คำรวมถึงรูปแบบวลี คำสั่งและประโยค การจัดเรียงคำ ตลอดจน

การศึกษาคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์ของภาษา ให้ได้องค์ความรู้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ก่อนที่จะเสื่อม สลายไป และร่วมมือกับชุมชนในการดำเนินกิจกรรมเพื่อการอนุรักษ์และสืบสานภาษาตามความสนใจและความพร้อมของแต่ละชุมชน โดยการสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้กับชุมชนแบบพหุภาคี

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อการจัดการความรู้ด้านไวยากรณ์ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ที่มาตั้งถิ่นฐานอยู่ในจังหวัดเพชรบูรณ์
2. เพื่อศึกษาถึงการใช้คำรวมถึงรูปแบบวลี คำสั่งและประโยค การจัดเรียงคำ ตลอดจนการศึกษาคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์ของภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ที่มาตั้งถิ่นฐานอยู่ในจังหวัดเพชรบูรณ์

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร และ กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยในครั้งนี้เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในจังหวัดเพชรบูรณ์

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ชาวพื้นเมือง ชาวไทหล่ม ชาวเขา (เผ่าม้ง เผ่าลีซอ เผ่าเย้า เผ่ามูเซอ) ชาวจีน ชาวกบฏ ชาวลาว (ลาวพวน ลาวเงี้ยว ลาวครั่ง) ที่เข้าร่วมประชุมสนทนาที่ได้รับการคัดเลือกจากกำนันและผู้ใหญ่บ้าน

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นจากกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้สูงอายุที่เข้าร่วมการสนทนาในเรื่องของสภาพปัญหาของชุมชน แนวทางการแก้ปัญหา ความต้องการของชุมชน การใช้คำรวมถึงรูปแบบวลี คำสั่งและประโยค การจัดเรียงคำ ตลอดจนการศึกษาคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์ของภาษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) ประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้อง เตรียมการประชุมเชิง

ปฏิบัติการเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสมาชิกกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในจังหวัด เพชรบูรณ์ ทั้งในแง่ผู้เข้าร่วมประชุม สถานที่ประชุม และประเด็นต่างๆ เป็นต้น

2) จัดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อประเมินสภาพภาษา และวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ใน จังหวัดเพชรบูรณ์ ร่วมกันศึกษาการใช้คำรวมถึงรูปแบบวลี คำสั่งและประโยค การจัดเรียงคำ ตลอดจนการศึกษาคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์ของภาษา โดยการบันทึกข้อมูลอย่างละเอียด โดยการจดบันทึกและการบันทึกวิดีโอ และอื่นๆ ที่เหมาะสม

3) ดำเนินการจัดการความรู้ด้านไวยากรณ์ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ที่มาตั้งถิ่นฐานอยู่ในจังหวัดเพชรบูรณ์

4) จัดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อสรุปบทเรียนจากการปฏิบัติการจัดการความรู้

การวิเคราะห์ข้อมูลหรือสถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ ตลอดจนวิดีโอการสนทนาที่ได้บันทึกไว้ ในการสนทนากลุ่มมาสรุปเพื่อหาข้อตกลงถึงกิจกรรมที่จะดำเนินการจัดการความรู้ด้านไวยากรณ์ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ที่มาตั้งถิ่นฐานอยู่ในจังหวัดเพชรบูรณ์ นำแบบสัมภาษณ์มาสรุปในส่วนของการใช้คำรวมถึงรูปแบบวลี คำสั่งและประโยค การจัดเรียงคำ ตลอดจนการศึกษาคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์ของภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ที่มาตั้งถิ่นฐานอยู่ในจังหวัดเพชรบูรณ์ เมื่อได้ข้อสรุปจากการสนทนาแล้ว ผู้วิจัยนำข้อสรุปมาจัดการความรู้ด้านไวยากรณ์ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ที่มาตั้งถิ่นฐานอยู่ในจังหวัดเพชรบูรณ์

ผลการวิจัย

การจัดการความรู้ด้านไวยากรณ์ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ของจังหวัดเพชรบูรณ์ มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อการจัดการความรู้ด้านไวยากรณ์ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ กลุ่มชนต่าง ๆ ที่มาตั้งถิ่นฐานอยู่ในจังหวัดเพชรบูรณ์ 2) เพื่อศึกษาถึงการใช้คำรวมถึงรูปแบบวลี คำสั่งและประโยค การ

จัดเรียงคำ ตลอดจนการศึกษาคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์ของภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ที่มาตั้งถิ่นฐานอยู่ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ให้ได้องค์ความรู้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ก่อนที่จะเสื่อม สลายไป โดยการร่วมมือกับชุมชนในการดำเนินกิจกรรมเพื่อการอนุรักษ์และสืบสานภาษาตามความสนใจแต่ละชุมชน

ผลการวิจัยภายหลังจากผู้วิจัย นำแบบสัมภาษณ์มาสรุปในส่วนของการใช้คำรวมถึงรูปแบบวลี คำสั่งและประโยค การจัดเรียงคำ ตลอดจนการศึกษาคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์ของภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ที่มาตั้งถิ่นฐานอยู่ในจังหวัดเพชรบูรณ์ สามารถสรุปหลักไวยากรณ์ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ของจังหวัดเพชรบูรณ์ ได้ดังนี้

1. กลุ่มภาษาถิ่นไทยกลาง ระบบเสียงของภาษาถิ่นกลาง ประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะ 21 หน่วยเสียง หน่วยเสียงสระ 21 หน่วยเสียง หน่วยเสียงวรรณยุกต์ 5 หน่วยเสียง หน่วยเสียงพยัญชนะควบกล้ำ 12 หน่วยเสียง หน่วยเสียงสระ 21 หน่วยเสียง ประกอบด้วยหน่วยเสียงสระเดี่ยว 18 หน่วยเสียง และหน่วยเสียงสระประสม 3 หน่วยเสียง เป็นภาษาที่ใช้พูดทั่วไปในเขตจังหวัดเพชรบูรณ์

2. กลุ่มภาษาถิ่นไทยอีสาน ภาษาถิ่นไทยอีสานของจังหวัดเพชรบูรณ์ มีหน่วยเสียงพยัญชนะต้น 20 หน่วยเสียง พยัญชนะท้ายมี 9 หน่วยเสียง ไม่ปรากฏพยัญชนะควบกล้ำ หน่วยเสียงสระเดี่ยวมี 18 หน่วยเสียง สระประสมมี 5 หน่วยเสียง หน่วยเสียงวรรณยุกต์มี 6 หน่วยเสียง ในภาษาไทยถิ่นอีสาน ไม่มีหน่วยเสียงพยัญชนะ /ch/ และ /r/ เหมือนภาษาไทยถิ่นกลาง แต่จะมีหน่วยเสียง /ŋ/ เพิ่มขึ้น และเป็นที่น่าสังเกตว่า หน่วยเสียง /h/ ในภาษาไทยถิ่นอีสาน บางทีก็ออกเสียงนาสิก (Nasal Cavity)

3. กลุ่มภาษาไทหล่ม ภาษาไทหล่ม เป็นภาษาถิ่นที่ใช้กันทั่วไปในเขตอำเภอหล่มเก่า อำเภอหล่มสัก อำเภอน้ำหนาวบางส่วน เป็นภาษาไทยถิ่นในตระกูลภาษาทางหลวงพระบาง (มนูญ อักษรนุ, 2549, หน้า 1) หน่วยเสียงในภาษาไทหล่มแบ่งออกเป็น 3 ชนิดคือ หน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระและหน่วยเสียงวรรณยุกต์ หน่วยเสียงพยัญชนะประกอบด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยว 20 หน่วยเสียง ซึ่งแบ่งออกได้ 5 ประเภท หน่วยเสียงระเบิด หน่วยเสียง

นาสิก หน่วยเสียงเสียดแทรก หน่วยเสียงข้าง และหน่วยเสียงกึ่งสระ ในประเภทหนึ่ง ๆ นั้นยังมีลักษณะแตกต่างกันอีก คือ เป็นหน่วยเสียงก้องหน่วยเสียงไม่ก้อง หน่วยเสียงมรลมหรือหน่วยเสียงไม่มีลม นอกจากนั้นหน่วยเสียงพยัญชนะเหล่านี้ยังเกิดจากฐานกรณ์ต่าง ๆ กันคือ เกิดที่ริมฝีปากทั้งคู่ ริมฝีปากกลางและฟันบน ปุ่มเหงือก เพดานแข็ง เพดานอ่อน และช่องระหว่างเส้นเสียง ระบบคำภาษาไทยลุ่ม ถ้าพิจารณาจำนวนพยางค์สามารถจำแนกตามลักษณะโครงสร้างได้เป็น 2 ประเภท คือ คำพยางค์เดียว และ คำสองพยางค์ขึ้นไป ซึ่งคำสองพยางค์ขึ้นไปยังสามารถแบ่งออกได้อีกเป็น 3 ประเภท คือ คำประสม คำซ้ำ และ คำซ้อน ในส่วนของหมวดคำ แบ่งออกเป็น 21 หมวด คือ คำนาม คำสรรพนาม คำลำดับญาติ คำกริยา คำคุณศัพท์ คำลักษณนาม คำบ่งชี้ คำบอกจำนวน คำบอกลำดับที่ คำประมาณจำนวนประเภทที่ 1 คำประมาณจำนวนประเภทที่ 2 คำวิเศษณ์ คำกริยาช่วย คำอิสระวิเศษณ์ คำลงท้าย คำแสดงคำถาม คำปฏิเสธ คำบุพบท คำสันธาน คำเชื่อมหน้าอนุพยางค์หรือโครงสร้างย่อย และ คำเพิ่มความเข้มข้น

4. ภาษาลาวพวน ลาวพวนที่มาตั้งถิ่นฐานอยู่ในจังหวัดเพชรบูรณ์เดิมมีถิ่นฐานอยู่บนที่ราบสูงของเมืองเชียงขวาง (Chiang Khwang) หรือที่ฝรั่งเศสเรียกว่า ตรัน-นินห์ (Tran-ninh) ซึ่งอยู่ทางตะวันออกเฉียงใต้ของหลวงพระบาง และตะวันออกเฉียงเหนือของเวียงจันทน์ (จารุวรรณ สุขปิติ, 2532, หน้า 27) หน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงพยัญชนะ ในภาษาลาวพวนมีทั้งหมด 20 หน่วยเสียง ตำแหน่งพยัญชนะในภาษาลาวพวน มี 3 ประเภท คือ พยัญชนะต้นเดี่ยว พยัญชนะต้นคู่ และพยัญชนะท้ายพยางค์ พยัญชนะต้นเดี่ยว หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาลาวพวน ทั้ง 20 หน่วยเสียงปรากฏเป็นพยัญชนะต้นเดี่ยวได้ทุกหน่วยเสียง พยัญชนะต้นคู่ (พยัญชนะควบกล้ำ) ในภาษาลาวพวนมีเพียง 1 หน่วยเสียง คือ /khw-/ ปรากฏในคำว่า khway “ควาย” เพียงคำเดียวเท่านั้น และพยัญชนะท้ายพยางค์ หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาลาวพวน ทั้ง 20 หน่วยเสียงปรากฏเป็นพยัญชนะท้ายพยางค์ได้ 9 หน่วยเสียง ในขณะที่หน่วยเสียงสระมี 2 ประเภท คือ หน่วยเสียงสระเดี่ยว และหน่วยเสียงสระประสม โดยที่หน่วยเสียงสระเดี่ยว ในภาษาลาวพวนมี 18 หน่วยเสียง แบ่งเป็น

สระเสียงสั้น และสระเสียงยาว 9 คู่ หน่วยเสียงสระประสม ในภาษาลาวพวนมี 3 หน่วยเสียง ระบบคำในภาษาลาวพวนมีลักษณะพยางค์ 3 ชนิด คือ คำพยางค์เดียว คำสองพยางค์ และคำหลายพยางค์ โครงสร้างของคำสองพยางค์ ประกอบด้วยคำสองพยางค์แท้และคำสองพยางค์เทียม เช่น “โกหก” โครงสร้างคำหลายพยางค์จะมีลักษณะโครงสร้างเช่นเดียวกับโครงสร้างของคำพยางค์เดียวหรือโครงสร้างของคำสองพยางค์แบบใดแบบหนึ่งต่อๆ กัน ส่วนมากมีจำนวนพยางค์ระหว่าง 3-5 พยางค์ แต่ที่พบมากที่สุด ในภาษาลาวพวนคือคำ 3 พยางค์ เช่น พรึกชี้หนู

5. ภาษาลาวแง้ว ชาวลาแง้ว เป็นชนกลุ่มน้อยที่ถูกกวาดต้อนมาจากอาณาจักรลาว เช่นเดียวกับลาวพวน เดิมมีถิ่นฐานอยู่ในเขตชนบทห่านเมืองเวียงจันทน์ หากเป็นพวกที่อยู่ในเขตเมืองเวียงจันทน์จะเรียกว่า “ลาวเวียง” (นงนุช ปึงเผ่าพันธุ์, 2527, หน้า 16) หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาลาวแง้วมีทั้งหมด 20 หน่วยเสียง ตำแหน่งพยัญชนะในภาษาลาวแง้ว ประกอบด้วยพยัญชนะต้นพยางค์ พยัญชนะต้นเดี่ยว หน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระเดี่ยว ในภาษาลาวแง้วมี 18 หน่วยเสียง แบ่งเป็นสระสั้นและสระยาวได้ 9 คู่ หน่วยเสียงสระประสม ประกอบด้วยหน่วยเสียงสระประสมสองเสียงมี 15 หน่วยเสียง หน่วยเสียงสระประสมสามส่วน มี 3 หน่วยเสียง หน่วยคำในภาษาลาวแง้วมี 2 ชนิด คือ หน่วยคำอิสระและหน่วยคำผูกพัน ลักษณะคำในภาษาลาวแง้วที่พบมากที่สุด คือ หน่วยคำอิสระที่มีหน่วยคำเดียว คำผสม และคำประสม (คำผาน) การสร้างคำในภาษาลาวแง้วมีการสร้างคำ 3 ชนิด คือ คำประสม คำซ้ำ คำซ้อน การจำแนกหมวดคำในภาษาลาวแง้วจะใช้คำเป็นเกณฑ์โดยใช้กรอบประโยคทดสอบได้หมวดคำในภาษาลาวแง้ว 24 หมวด คือ หมวดคำนาม หมวดคำกริยากรรม

6. กลุ่มภาษาจีน เป็นภาษาที่ใช้ในชุมชนชาวจีนที่ประกอบการค้าตามย่านการค้าที่สำคัญของจังหวัด ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มจีนแต้จิ๋วและไหหลำ เป็นภาษาหนึ่งในตระกูลภาษาจีนมิน จัดเป็นหนึ่งในตระกูลภาษาของฮกเกี้ยน (เสาวภาคย์ วรลัคนากุล, 2532, หน้า 4) หน่วยเสียงพยัญชนะ ในภาษาจีนที่อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ มีเพียงประเภทเดียวคือ หน่วยเสียงพยัญชนะ

เดียว ซึ่งมีทั้งหมด 18 หน่วยเสียง แบ่งตามลักษณะของเสียงได้ 6 ประเภท ซึ่งหน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาจีนทั้ง 18 หน่วยเสียง เป็นพยัญชนะต้นได้ทั้ง 18 หน่วยเสียง ได้แก่พยัญชนะระเบิด 9 หน่วยเสียง พยัญชนะนาสิก 3 หน่วยเสียง พยัญชนะเสียดแทรก 2 หน่วยเสียง พยัญชนะกึ่งเสียดแทรก 2 หน่วยเสียง พยัญชนะข้างลิ้น 1 หน่วยเสียง และพยัญชนะกึ่งสระ 1 หน่วยเสียง คือ /j/ แต่เป็นพยัญชนะท้ายได้เพียง 5 หน่วยเสียง คือ /p/, /k/, /ʔ /, /m/, และ /ŋ/ ในขณะที่หน่วยเสียงสระมี 2 ประเภท คือ หน่วยเสียงสระเดี่ยว และหน่วยเสียงสระประสม โดยที่หน่วยเสียงสระเดี่ยว ในภาษาจีนมี 18 หน่วยเสียง แบ่งเป็นสระเสียงสั้น และสระเสียงยาว หน่วยเสียงสระประสม ในภาษาจีนมี 3 หน่วยเสียง โครงสร้างประโยคในภาษาจีนใช้อยู่ในอำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ จะมีการเรียงคำ ของประโยคแบบ ประธาน + กริยา + กรรม แบ่งได้เป็น 3 ประเภท ตามรูปลักษณะการปรากฏและหน้าที่ของคำในประโยค ได้แก่ โครงสร้างของประโยคบอกเล่า โครงสร้างของประโยคคำสั่ง และโครงสร้างของประโยคคำถาม การเรียงจำนวนนับในภาษาจีนแต่จิวไม่ว่าจะเป็นจำนวนนับที่นับได้ถ้วน หรือนับไม่ถ้วนก็ตาม จะเรียงลำดับไว้ในตำแหน่งคำลักษณนามและตามหลังคำนาม ซึ่งมีลักษณะการเรียงคำเหมือนกับการเรียงคำในภาษาไทย เขียนเป็นรูปแบบได้คือ คำนาม+คำนับจำนวน+ลักษณนาม

8. ภาษาชาวน หรือญ้อกูร (Nyah Kur) หรือ เนียะกุล (Nia Kuol) ชาวนเป็นกลุ่มชนดั้งเดิมของเพชรบูรณ์ สืบเชื้อสายมาจากละว้า (โสภา จุฑาพัฒนา, 2535, หน้า 24) มีภาษาพูดเป็นของตนเอง จัดอยู่ในตระกูลมอญ-เขมร เป็นภาษาย่อยของมอญโบราณ ที่พูดอยู่ในสมัยอาณาจักรทวารวดี ซึ่งเป็นอาณาจักรที่เก่าแก่ที่สุดในประวัติศาสตร์ของประเทศไทย หน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาลาวแง้วมีทั้งหมด 21 หน่วยเสียง หน่วยเสียงสระในภาษาชาวนมี 21 หน่วยเสียง ซึ่งจำแนกเป็นหน่วยเสียงสระเดี่ยว มี 18 หน่วยเสียง แบ่งเป็นสระสั้นและสระยาวได้ 9 คู่ หน่วยเสียงสระประสม ประกอบด้วยหน่วยเสียงสระประสมสองเสียงมี 15 หน่วยเสียง หน่วยเสียงสระประสมสามส่วน มี 3 หน่วยเสียง ลักษณะน้ำเสียงในภาษาชาวนที่มีความสำคัญต่อระบบเสียงมี 2 แบบ คือ ลักษณะน้ำเสียงปกติ (clear voice)

ซึ่งในที่นี้จะใช้เครื่องหมาย ´ แสดงลักษณะน้ำเสียงนี้ และลักษณะน้ำเสียงต่ำหุ้ม (breathy voice) ซึ่งในที่นี้จะใช้เครื่องหมาย ` แสดงลักษณะน้ำเสียงนี้ ความแตกต่างของลักษณะน้ำเสียงทั้ง 2 จะปรากฏให้เห็นชัดเจนในพยางค์หลักของคำเท่านั้น คำในภาษาชาวบนส่วนใหญ่เป็นคำพยางค์เดียวและคำสองพยางค์ ในกรณีที่ เป็นคำพยางค์เดียว คำจะประกอบด้วยพยางค์หลัก (Major syllable) ซึ่งประกอบด้วยพยัญชนะต้นเดี่ยวหรือควบกล้ำแล้วตามด้วยเสียงสระเดี่ยวหรือประสม และอาจมีพยัญชนะท้ายปรากฏร่วมด้วย เช่น /péɛŋ/ เป็นคำพยางค์เดียวซึ่งประกอบด้วยพยัญชนะต้นเดี่ยว คือ /p/ สระเดี่ยวเสียงยาวคือ /eɛ/ และพยัญชนะท้ายคือ /ŋ/ ลักษณะน้ำเสียงปกติ / ´ / ในกรณีที่ เป็นคำสองพยางค์ คำจะประกอบด้วยพยัญชนะหลักและพยัญชนะรอง (Minor syllable) พยางค์หลักมีลักษณะดังกล่าวข้างต้น ส่วนพยางค์รองประกอบด้วยพยัญชนะเดี่ยวและสระลดรูป /ə/ ทั้งนี้เนื่องจากพยางค์รองเป็นพยางค์ที่ไม่ได้รับการลงเสียงหนัก (Unstressed syllable) ฉะนั้นในการบันทึกลักษณะน้ำเสียงจะใส่เครื่องหมายแสดงลักษณะน้ำเสียงเฉพาะพยางค์หลัก เท่านั้น ตัวอย่างคำ 2 พยางค์ เช่น /kəthəp/ “กกไข่” ประกอบด้วย /thəp/ คือพยางค์หลักซึ่งประกอบด้วยพยัญชนะต้นเดี่ยว คือ /th/ สระเสียงสั้น คือ /a/ และพยัญชนะท้ายคือ /p/ ลักษณะน้ำเสียงต่ำหุ้ม / ` / ส่วน /kə-/ คือพยางค์รองซึ่งประกอบด้วยพยัญชนะต้นเดี่ยว คือ /k/ และสระลดรูป /ə/

9. ภาษามัง มังเป็นชาวเขาเผ่าหนึ่งที่อาศัยอยู่ตามภูเขาสูง ส่วนมากจะรวมตัวกันอยู่ที่ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ นอกจากนั้นก็อาศัยอยู่ที่ภูทับเบิก และบ้านเลื่อ อำเภอเขาค้อ ระบบพยัญชนะในภาษามัง บ้านเข็กน้อย ตำบลเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ประกอบด้วยพยัญชนะ 40 หน่วยเสียง พยัญชนะทุกหน่วยเสียงนี้ปรากฏร่วมกันเป็นพยัญชนะต้นควบกล้ำจำนวน 25 เสียง ภาษามังเป็นภาษาที่ไม่มีพยัญชนะท้าย ด้วยเหตุนี้จึงมีโครงสร้างพยางค์แบบ C(C)(C)V^T ระบบสระในภาษามัง บ้านเข็กน้อย ประกอบด้วยสระเดี่ยว 8 หน่วยเสียงและสระประสม 5 หน่วยเสียง สระเดี่ยวประกอบด้วยสระ

ธรรมดา 6 หน่วยเสียง และสระนาสิก 2 หน่วยเสียง สระประสม มี 5 หน่วยเสียง วรรณยุกต์ในภาษาม้ง บ้านเข็กน้อย ประกอบด้วยวรรณยุกต์คงระดับ 2 หน่วยเสียง และวรรณยุกต์เปลี่ยนระดับ 6 หน่วยเสียง เป็นที่น่าสังเกตว่าวรรณยุกต์ที่ 1 เป็นเสียงต่ำตก มีการกักที่เส้นเสียงในตอนท้าย (glottalized) /21' / และวรรณยุกต์ที่ 3 เป็นเสียงกลางตก ปรากฏกับลักษณะน้ำเสียงต่ำหุ้ม (murmured) /31' / และวรรณยุกต์ที่ 4 เป็นเสียงต่ำขึ้น /13/ ปรากฏน้อยมาก ตัวอย่างเช่น ta21'si13 'ในเวลา'นี้' tɕa13 'ลง' tɕau13 'ออก' ti13 'ที่โน่น' tɔ13 'ที่นั่น' วรรณยุกต์ทั้ง 8 หน่วยเสียง การเรียงคำในส่วนของประโยคในภาษาม้ง บ้านเข็กน้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นแบบประธาน-กริยา-กรรม (SVO)

10. ภาษาลีซอ ชาวเขาเผ่าลีซอเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่รวมตัวอาศัยอยู่ที่บ้านเพชรดำ ตำบลเขาค้อ อำเภอเขาค้อ จัดอยู่ในกลุ่มธิเบต-พม่า ของชนชาติโลโล ถิ่นกำเนิดดั้งเดิมของชนเผ่าลีซออยู่บริเวณต้นน้ำโขงและแม่น้ำสาละวิน อยู่เหนือหุบเขาสาละวินในเขตมณฑลยูนนานตะวันตกเฉียงเหนือและตอนเหนือของรัฐคะฉิ่น ประเทศพม่า หน่วยพยางค์ลีซอมีอยู่ 31 เสียง แยกเป็นเสียงพยางค์เดี่ยว 25 เสียง เสียงพยางค์ควบกล้ำ 6 เสียง ระบบสระในภาษาเข้า ประกอบด้วยสระเดี่ยว 10 หน่วยเสียง เสียงตัวสะกดมีน้อยมาก ไม่มีความแตกต่างระหว่างสระเสียงสั้นกับสระเสียงยาว สระเดี่ยวมี 9 เสียง สระสะเทินมี 5 เสียง ซึ่งแปรเป็นสระเดี่ยวได้หลายเสียง วรรณยุกต์มี 6 เสียง เรียงประโยคแบบประธาน-กรรม-กริยา คำบุพบทอยู่หลังคำนาม เสียงวรรณยุกต์ในภาษาลีซอมี 6 หน่วยเสียง ภาษาลีซอเป็นภาษาที่มีเสียงพยางค์ท้ายคำ 5 หน่วยเสียง และถูกเรียกว่าเป็นภาษาที่มีการเรียงประโยคของ ประธาน และกรรม อยู่ตำแหน่งใดก็ได้ของประโยค จึงไม่สามารถกล่าวได้ว่าภาษาลีซอเป็นภาษาที่มีการเรียงประโยครูปแบบใดแบบหนึ่งทั้งรูปแบบ ประธาน-กรรม-กริยา (SOV) หรือ รูปแบบ กรรม-ประธาน-กริยา (OSV) ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าภาษาลีซอมีลักษณะพิเศษระหว่างหมวดหมู่ของไวยากรณ์ คำกริยา และคำนาม และที่สำคัญคำคุณศัพท์และแยกออกจากคำนาม เมื่อมีคำกริยาปรากฏอยู่ท้ายคำ ก็

จะมีสัญลักษณ์บ่งบอก - a (สัญลักษณ์ “ ˊ ” แสดงลักษณะการออกเสียงของสระ) เช่น / ˊ / แสดงการออกเสียงระดับสูง / ˋ / แสดงการออกเสียงระดับต่ำ และ / ˊ / แสดงเสียงยกขึ้นระดับกลาง และ / ˋ / แสดงเสียงยกสูงขึ้นระดับต่ำ นอกจากนี้ในภาษาลีซอจะมีเสียงที่ออกเสียงต่อเนื่องแต่ไม่มีความหมาย (topic) เช่น คำว่า “nya”

ผลการจัดการความรู้ด้านไวยากรณ์ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆของจังหวัดเพชรบูรณ์

ขั้นตอนที่ 1 การค้นหาความรู้ (Knowledge Identification) เริ่มจากการศึกษาสภาพทั่วไปของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในจังหวัดเพชรบูรณ์ ด้วยการศึกษาค้นข้อมูลปฐมภูมิ โดยการสำรวจภูมิประเทศ เพื่อให้มองเห็นสภาพพื้นที่ตั้งของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ นอกจากนี้ยังได้ศึกษาจากข้อมูลทุติยภูมิ ซึ่งได้แก่ ความเชื่อ เศรษฐกิจ การเมือง สาธารณสุข การศึกษา ประวัติศาสตร์ชุมชน และผลกระทบการเปลี่ยนแปลงปัญหาทางสังคม ตลอดจนปัญหาทางสังคม เพื่อให้ทราบข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและแสวงหาความรู้ (Knowledge Creation and Acquisition) โดยการค้นหาข้อมูลภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) และ การสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) แต่เนื่องจากภาษาเป็นความรู้ในตัวบุคคล ต้องอาศัยกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ในลักษณะการพูดคุยกันในวงสนทนา หรือ “เวทีชาวบ้าน” การค้นหาความรู้ด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้แบบพินิจพิเคราะห์เพื่อการสรุปบทเรียน เกิดการสกัดความรู้จากการสนทนาแลกเปลี่ยนจนเกิดเป็น “คลังความรู้”

ขั้นตอนที่ 3 การจัดความรู้ให้เป็นระบบ (Knowledge Organization) ข้อมูลที่รวบรวมได้สามารถแบ่งประเภทของภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในจังหวัดเพชรบูรณ์เป็น 12 กลุ่มชาติพันธุ์ ประกอบด้วย ชาวพื้นเมือง ชาวไทหล่ม ชาวเขาเผ่าม้ง เผ่าลีซอ เผ่าเย้า เผ่ามูเซอ ชาวจีน ชาวบน ชาวลาวพวน ลาวแง้ว ลาวครั่ง โดยจัดหมวดหมู่ของภาษาตามลักษณะโครงสร้างของภาษา

เป็นสำคัญ ได้แก่ โครงสร้างทางเสียงหรือระบบเสียง โครงสร้างทางคำหรือระบบคำ และระบบกลุ่มคำ ขณะที่วัฒนธรรม แบ่งออกเป็น 2 หมวดหมู่ คือ

- 1) วัฒนธรรมทางวัตถุ คือ เครื่องมือ เครื่องใช้ ที่มนุษย์ใช้ในชีวิตประจำวันเพื่อความสุขทางกาย ที่อยู่อาศัย เครื่องป้องกันตัวให้รอดพ้นจากอันตรายทั้งปวง
- 2) วัฒนธรรมทางจิตใจ เป็นเรื่องเกี่ยวกับเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของมนุษย์ เพื่อให้เกิดปัญญาและมีจิตใจที่งดงาม ได้แก่ ศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม คติธรรม ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณี

ขั้นตอนที่ 4 การประมวลและกลั่นกรองความรู้ (Knowledge Codification and Refinement) การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและการจัดทำชุดความรู้ โดยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกรายบุคคล การจัดเวทีชาวบ้านและการสนทนากลุ่ม การสังเกตทั้งแบบมีและไม่มีส่วนร่วม การจดบันทึก การบันทึกเสียง เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง แม่นยำ ชัดเจนของข้อมูลที่ได้จากการจัดเวทีชาวบ้าน ใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า ตลอดจนตรวจสอบเปรียบเทียบข้อมูลด้านภาษากับสำนักศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ และสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเพชรบูรณ์ ท้ายสุดจัดทำชุดความรู้ความหลากหลายทางภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในจังหวัดเพชรบูรณ์

ขั้นตอนที่ 5 การเข้าถึงความรู้ (Knowledge Access) จัดการให้สามารถเข้าถึงความรู้ได้ โดยการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่เกี่ยวกับภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ทำให้ชาวบ้านมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมนั้น หรือมีความรู้สึกเป็นเจ้าของมิได้แปลกแยก ซึ่งความรู้สึกแปลกแยกนั้นเกิดขึ้นมาเมื่อไม่นานนี้เองจากกระแสของการพัฒนาที่ทำให้มนุษย์แยกออกจากธรรมชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม ทำให้รู้สึกว่าวัฒนธรรมหรือวัดวาอารามเป็นสถานที่สาธารณะ และเป็นกรรมสิทธิ์ส่วนรวมที่ไม่เกี่ยวข้องกับการมีชีวิตอยู่ของคนในชุมชน พร้อมกันนั้นการสร้างความคุ้นเคยกับภาษาท้องถิ่นก็มีข้อจำกัดหลายประการ ทั้งเรื่องเวลา อาชีพ ความคิด ดังนั้นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมจึงสร้างความรู้สึกร่วมกัน และเป็นเจ้าของแหล่งวัฒนธรรม เมื่อชาวบ้านได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ทำให้เกิดการเรียนรู้ภาษาท้องถิ่นของตนเอง ซึ่งท่ามกลางความผันผวน

ของความรู้แบบสากลที่ครอบคลุมความรู้แบบท้องถิ่นอยู่นั้น

ขั้นตอนที่ 6 การแบ่งปันและแลกเปลี่ยนความรู้ (Knowledge Sharing) เป็นหัวใจสำคัญของการจัดการความรู้ เพราะการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เป็นเครื่องมือสำคัญในทุกขั้นตอนของกระบวนการจัดการความรู้ ตั้งแต่การบ่งชี้หรือการกำหนดประเภทความรู้ เพื่อให้การทำงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ทำให้การสร้างและค้นหาความรู้ และจัดเก็บความรู้ให้เป็นระบบเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ดังนั้นการแบ่งปันและแลกเปลี่ยนความรู้จึงเลือกใช้วิธีการเปิดการเรียนการสอนที่ศูนย์เรียนรู้ การมีวิทยากรทั้งในศูนย์เรียนรู้และนอกสถานที่ รวมทั้งการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเครือข่ายการอนุรักษ์ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ เกิดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ทำให้กลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ มีการจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ โดยการจัดทำฐานข้อมูลภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในจังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ส่งผลให้เกิดการอนุรักษ์และฟื้นฟูภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นตอนที่ 7 การเรียนรู้ (Learning) กลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในจังหวัดเพชรบูรณ์ และผู้ที่สนใจ หน่วยงานภาครัฐและเอกชน สามารถสืบสาน พัฒนา แสวงหาความรู้ การใช้ประโยชน์จากความรู้ สามารถสร้างความรู้ใหม่ และนำความรู้มาใช้ในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ส่งเสริมการอนุรักษ์และสืบสานความหลากหลายทางภาษาของกลุ่มชนต่างๆ ในจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยการส่งเสริมให้ทุกคนเห็นคุณค่า ร่วมกันรักษาเอกลักษณ์ทางภาษาของชาติพันธุ์ตนเอง เพื่อสร้างความเข้าใจและมั่นใจแก่สมาชิกของแต่ละชาติพันธุ์และร่วมกันรณรงค์ให้ประชาชนและภาคเอกชน โรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ควรปลูกจิตสำนึก ชี้ประเด็นให้เห็นถึงความสำคัญของเอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ของตนเองให้นักเรียน นอกจากนี้ควรจัดศูนย์วัฒนธรรมประจำกลุ่มไว้ในโรงเรียน และควรพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นทางด้านภาษาของชุมชน เพื่อใช้ในการเรียนการสอน

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยการจัดการความรู้ด้านไวยากรณ์ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆของจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยนำกระบวนการจัดการความรู้ 7 ขั้นตอน มาประยุกต์ใช้ ผลการวิจัยพบว่า หลังจากการจัดการความรู้ด้านไวยากรณ์ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยการแบ่งปันและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การรวบรวมข้อมูลองค์ความรู้จัดทำชุดความรู้ความหลากหลายทางภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ก่อให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ทำให้กลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ มีการจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดการแบ่งปันและการถ่ายทอดโอนความรู้ให้แพร่กระจายและไหลเวียนทั่วทั้งกลุ่มชาติพันธุ์ได้ (Jedsada Noknoi et al., 2010, p.4) สอดคล้องกับ Praves Wesee (2002, p.33-34) ซึ่งกล่าวว่า ความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ชีวิตและการทำงาน ส่วนใหญ่เป็นความรู้ทางวัฒนธรรมที่เป็นประโยชน์ต่อวิถีชีวิตการอยู่ร่วมกันของชุมชนหรือกลุ่มชาติพันธุ์ ไม่ว่าจะเป็นความรู้ในตำราที่มีผู้บันทึกไว้ หรือความรู้ในตัวคนที่เป็นความชำนาญอยู่ในตัวคนแต่ละคน ขณะที่ Anyanee Khaysuban (2007, p.14-17) กล่าวว่า ความรู้ที่ได้จากประสบการณ์ ภูมิปัญญาและพรสวรรค์ หรือสัญชาตญาณของแต่ละบุคคล และสั่งสมเป็นความรู้สามารถบูรณาการ ศักยภาพของมนุษย์ด้าน กาย จิต สังคม ปัญญา เพื่อพัฒนาความเข้มแข็งของสังคมได้

ในโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วนี้ ความรู้ ซึ่งหมายถึง สารสนเทศผนวกกับทักษะประสบการณ์ของบุคลากร ความรู้จะเป็นตัวสร้างมูลค่าเพิ่มขององค์การ ที่พร้อมจะถูกนำไปใช้ประโยชน์ในองค์การ ในการบริหารความสำเร็จ จำเป็นต้องขยายผลจากการทำให้วิสัยทัศน์มีความชัดเจนขึ้น ซึ่งจะเพิ่มความกระตือรือร้นขององค์กรในการเรียนรู้ สร้างองค์ความรู้ และเพิ่มพูนสมรรถนะที่จะก่อให้เกิดความก้าวหน้าในการดำเนินกิจการไปสู่เป้าหมายร่วมกันขององค์การ ประสิทธิภาพ ประสิทธิ ผลขององค์การ ขึ้นกับความสามารถของบุคลากรใน

องค์การ ในการเรียนรู้ถึงสถานการณ์ แนวคิด เทคนิคการดำเนินงาน นวัตกรรม และเทคโนโลยีต่าง ๆ และการเรียนรู้จากประสบการณ์ ซึ่งกันและกัน ภายในองค์การ เราต้องสร้างตัวเร่งในขับเคลื่อนให้สามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงองค์การ ให้เจริญก้าวหน้าต่อไปได้อย่างยั่งยืนและมีภูมิคุ้มกัน ซึ่งต้องตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของการเรียนรู้ ระดับบุคคล ระดับกลุ่ม และระดับองค์การ หากแต่ระดับของการลงมือเรียนรู้ อาจยังไม่เป็นระบบที่สมบูรณ์ เราไม่ควรริบหรี่ ที่จะพัฒนาองค์การของเรา อย่าปล่อยให้เหตุการณ์บางอย่างหรือกฎกติกาภาครัฐ มาบีบบังคับให้เราต้องเรียนรู้เพื่อตัวเราเอง เพื่อกลุ่ม หรือเพื่อองค์การ บุคลากรทุกระดับ ต้องตระหนัก และร่วมมือกันพัฒนาองค์การ เราต้องร่วม กันเพิ่มศักยภาพความสามารถในการสร้างสรรค์อนาคตขององค์การอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

การจัดการความรู้ด้านไวยากรณ์ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ของจังหวัดเพชรบูรณ์ ต้องทำบนพื้นฐานองค์ความรู้ตามแนวประเพณี คือ ใช้วัฒนธรรมบริหารวัฒนธรรม และให้ความสมดุลระหว่างการพัฒนาในด้านอื่นๆ ชุมชนชาวนน บ้านน้ำเลา มีจุดแข็งทางด้านภาษา แต่ในขณะเดียวกันก็อยู่ในสภาวะวิกฤตทางด้านภาษา ลูกหลานไม่เห็นคุณค่า ควรมีการจัดกิจกรรมการอนุรักษ์ภาษาชาวนนอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อยกระดับคุณค่าทางภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ได้สืบทอดกันมาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน และผู้นำชุมชนของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ควรเริ่มแผนงานตามผลผลิตจากเวทีเรียนรู้ รวมถึงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากหน่วยงานในระดับชุมชน เช่น โรงเรียนในชุมชน ที่มีความตั้งใจที่จะผลักดันให้เกิด “หลักสูตรท้องถิ่น” ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในระดับชุมชน และควรส่งเสริมสินค้าหัตถกรรม ภูมิปัญญาพื้นบ้าน ให้แก่กลุ่มแม่บ้าน

บทสรุป

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการจัดการความรู้ด้านไวยากรณ์ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในจังหวัดเพชรบูรณ์ และเพื่อศึกษาถึงการใช้คำรวมถึงรูปแบบวลี คำสั่งและประโยค การจัดเรียงคำ ตลอดจนการศึกษาคูณสมบัติทางวากยสัมพันธ์ของภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ที่มาตั้งถิ่นฐานอยู่ในจังหวัดเพชรบูรณ์ การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในจังหวัดเพชรบูรณ์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ชาวพื้นเมือง ชาวไทหล่ม ชาวเขาเผ่าม้ง เผ่าลีซอ เผ่าเย้า เผ่ามูเซอ ชาวจีน ชาวบน ชาวลาวพวน ลาวแง้ว ลาวครั่ง ตามกรอบแนวคิดการวิจัยว่าด้วยกระบวนการจัดการความรู้ทั้ง 7 ขั้นตอน ได้แก่ การค้นหาความรู้ การสร้างและแสวงหาความรู้ การจัดความรู้ให้เป็นระบบ การประมวลและกลั่นกรองความรู้ การเข้าถึงความรู้ การแบ่งปันและแลกเปลี่ยนความรู้ และการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า หลังจากการจัดการความรู้ด้านไวยากรณ์ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยการแบ่งปันและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การรวบรวมข้อมูลองค์ความรู้จัดทำชุดความรู้ความหลากหลายทางภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ก่อให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ทำให้กลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ มีการจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ โดยการจัดทำฐานข้อมูลด้านไวยากรณ์ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในจังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ส่งผลให้เกิดการอนุรักษ์และฟื้นฟูภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยใคร่ขอขอบพระคุณสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ในการสนับสนุนทุนวิจัย ภายใต้งบประมาณแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2561 ตลอดจนบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกท่าน ที่มีส่วนทำให้งานวิจัยนี้สามารถทำได้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า

งานวิจัยนี้สามารถนำมาให้เป็นแนวทางสำหรับการอนุรักษ์ความหลากหลายทางภาษาและวัฒนธรรมของจังหวัดเพชรบูรณ์ จากการใช้ผลงานวิจัยโจทย์ปัญหาภูมิปัญญาท้องถิ่นต่อไป

บรรณานุกรม

- จารุวรรณ สุขปิติ. (2532). การศึกษาลักษณะของภาษาลาวพวน ที่ตำบลหัวหว้า อำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี. วิทยานิพนธ์ หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจารึกภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นนุช บุ่งเผ่าพันธุ์. (2527). ลักษณะของภาษาลาวแฉ่ว ที่ตำบลทองเอน อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี. วิทยานิพนธ์ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจารึกภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มณู อักษรนุ. (2549). คำและวากยสัมพันธ์ในภาษาหล่ม ที่อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์. วิทยานิพนธ์ หลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจารึกภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมทรง บุรุษพัฒน์. (2535). ภูมิศาสตร์คำศัพท์ภาษาไทยถิ่นในจังหวัดเพชรบูรณ์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุวิไล เปรมศรีรัตน์ และคณะ. 2547. แผนที่ภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.
- เสาวภาคย์ วรลัคนากุล. (2532). ลักษณะคำซ้ำในภาษาจีนแต้จิ๋ว. วิทยานิพนธ์ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- โสภา จุฑาพัฒนา. (2535). การเทียบเคียงคำลักษณนามในภาษาญ้อกูร (ชาวนน) กับภาษาไทย. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาการศึกษา สาขาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Khaysuban, A. (2007). Knowledge management, the genesis (การ

จัดการความรู้ฉบับปฐมบท). Bangkok: Phetkasem Printing Groups.

Krauss, Michael. 1992. The world's languages in crisis. Language 68. 4-10.

Noknoi, J. et al. (2010). Various perspectives of knowledge management and the creation of a learning organization (นานาทรรศนะการจัดการความรู้ และการสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้). Bangkok: Chulalongkorn University.

Wasee, P. (2002). Knowledge management: human liberation process to potential, freedom and happiness (การจัดการความรู้ กระบวนการปลดปล่อยมนุษย์สู่ศักยภาพ เสรีภาพ และความสุข). Bangkok: The Knowledge Management Institute (KMI).